

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านสะแกราย
ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
The Development Of Cultural Tourism in Ban Sakaerai
Don Yai Hom District Nakhon Pathom Province

ภาวดี คล้ายคลาดภัย^{*}

วชิรวิทย์ อ่อนแป้น^{*}

ธมลวรรณ น้อยแก้ว^{*}

ธีรภัทร วราสินธุ์^{*}

กรรณิการ์ เล็กกันยา^{*}

ดร.พงศธร ลิ้มปนเวทย์สกุล^{**}

ดร.มัชฌิมา อุดมศิลป์^{**}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กลุ่มผู้นำชุมชน เจ้าอาวาส ประชาชนชาวบ้าน ชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนสะแกราย และผู้ประกอบการร้านค้า โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และนำผลที่ได้มาเสนอแบบพรรณนาตามประเด็นการศึกษา และตามวัตถุประสงค์การวิจัย

^{*} นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{**} อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลการศึกษาพบว่า

1. บ้านสะแกรายเกิดจากการอพยพของชาวบ้านไทยทรงดำทำให้หมู่บ้านแห่งนี้ได้มีวัฒนธรรมและประเพณีที่โดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา การแต่งกาย ประเพณี การละเล่น การทำหัตถกรรม เช่น ทอผ้า เครื่องจักสาน เป็นต้น อีกทั้งชุมชนมีการประกอบอาชีพการเกษตรกรรม เช่น การทำบ่อกุ้ง สวนมะม่วง และสวนมะพร้าว ซึ่งจะเห็นได้จากบริเวณโดยรอบของพื้นที่บ้านสะแกราย

2. จากการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านสะแกราย โดยภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ชุมชนบ้านสะแกรายมีความเข้มแข็งและโดดเด่นในเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณีไทยทรงดำ มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดความพร้อมในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเข้าถึง ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวก

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 3 แนวทาง คือ (1) การสร้างความร่วมมือของคนในชุมชน (2) มีคฤศเทศก์น้อยท้องถิ่น (3) ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, ชุมชนบ้านสะแกราย

Abstract

The objectives of this research were to : 1) study Sakae Rai community Don Yai Hom district Nakhon Pathom province; 2) explore potential for cultural tourism of Sakae Rai community Don Yai Hom district Nakhon Pathom province; 3) find the guidelines of cultural tourism of Don Yai Hom district Nakhon Pathom province. Qualitative research was conducted the interviews people were involved in Sakae Rai tourism (Sakae Rai 's leader, Abbot

,villagers, intellect) by purposive selection. Then accumulate all data to content analysis and present the result by description and the objectives of this research.

These finding were indicate that :

1. Tai Song Dum (Black Tai) emigrated to Ban Sakae Rai .It made Ban Sakae Rai had splendid culture and tradition such as language, dressing, amusement, handicraft and also have agriculture (Shrimp farming, mango garden, coconut garden) around Ban Sakae Rai area.

2. After studying the potential of cultural tourism in Ban Sakae Rai; the overall picture of this tourist attraction when considering each aspect it was found that Ban Sakae Rai community is strong and outstanding in terms of culture, Tai Song Dum. There are activities for tourists. But they are still lacking readiness in many aspects, such as access to accommodations and facilities.

3. Tourism development guidelines can be divided into 3 parts such as; (1) building cooperation among people in the community; (2) having local guides and (3) improving the landscape.

Keywords : *Cultural Tourism , The Development of a tourist attraction , Ban Sakae Rai*

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ที่พักแรม อาหาร และเครื่องดื่ม ธุรกิจการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อม ได้แก่ การผลิตสินค้าทางการเกษตร หัตถกรรม การก่อสร้าง อุตสาหกรรมเครื่องจักร รวมทั้งกิจกรรมสาธารณสุข (Keiser, 1989 & Mullin, 1993) ทั้งนี้ความสำคัญของการท่องเที่ยวมีอยู่หลายด้านด้วยกัน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศเพิ่มมากขึ้นและ

ยังช่วยลดปัญหาภาวะการว่างงานของประชาชนในประเทศ ด้านสังคมและวัฒนธรรม สร้างความสามัคคีให้แก่คนของประเทศ รวมทั้งช่วยให้สภาพแวดล้อมของคนในท้องถิ่นดีขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญด้านการเมือง ซึ่งการท่องเที่ยวจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก และยังก่อให้เกิดสันติภาพ ทั้งนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อแยกประเภทของแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ๆ (นิศา ชัชกุล, 2551)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดก ประเพณีที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยเป็นการท่องเที่ยวศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าถึงเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ และร่วมอนุรักษ์ไว้ซึ่งเอกลักษณ์ โดยสิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2554) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, (2540) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตผู้คน ซึ่ง รสิกา อังกูร ได้ให้คำจำกัดความว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและความงดงามของศิลปวัฒนธรรมไทย ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงหมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งศึกษาความรู้ ความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่าง ๆ โดยผ่านสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในการดำเนินชีวิตของบุคคลแต่ละยุคสมัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555)

นครปฐมเมืองที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานผสมผสานกับวิถีเกษตรกรรม ได้ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น และมีกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายทั้ง ไทย จีน มอญ ลาว ฯลฯ เข้ามาตั้งถิ่นฐาน จึงทำให้เกิดประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละ

กลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (ปรารณา แซ่อึ้ง, 2559) เนื่องด้วยนครปฐมเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นเมืองแห่งปศุณีสถานเก่าแก่ที่สำคัญ คือ พระปฐมเจดีย์ ซึ่งนับเป็นร่องรอยแห่งแรกของการเผยแพร่อารยธรรมพุทธศาสนาเข้ามาในประเทศไทย ทั้งยังเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์มากมายไปด้วยผลไม้และอาหารขึ้นชื่อนานาชนิด ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำสวนและทำไร่ นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่สำคัญในจังหวัดนครปฐม อย่างเช่น งานนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์และงานลอยกระทง งานบุญอัฐมีบูชา งานบุญกลางบ้าน ประเพณีตักบาตรดอกไม้ งานปิดทองนมัสการหลวงพ่อดำ วัดไร่ขิง งานแห่ธงสงกรานต์ ทั้งหมดนี้จึงกล่าวได้ว่า นครปฐมเป็นเมืองที่มีความสำคัญแห่งหนึ่ง (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2553)

ชุมชนบ้านสะแกราย หมู่ 9 ตำบล ดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เนื่องจากหมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านชาวไทยโชนที่เก่าแก่ จนเรียกตนเองว่า ผู้ไทยหรือไทยดำ อพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยในสมัยพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 ส่วนใหญ่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองเพชรบุรีแล้วต่อมาประมาณ 100 ปี ชาวไทยโชนพากันย้ายเข้ามาจับจองที่ทำมาหากินใหม่เขตอำเภอเมืองนครปฐม ตามตำนานเล่าสืบเนื่องกันว่า หมู่บ้านนี้เดิมชื่อว่า บ้านเลียบวาง ต่อมาเปลี่ยนเป็นชื่อ สะแกราย ซึ่งเข้าใจว่า แต่เดิมมีป่าต้นสะแกเรียงรายอยู่บริเวณนี้ ชาวบ้านจึงเรียกว่าบ้านสะแกราย ชาวไทยโชนยังคงรักษาประเพณี วัฒนธรรมเดิมของตนเองไว้อย่างเคร่งครัด เช่น การทำเสนเรื่อน การไหว้ผีบ้าน ผีเรือน มีอาชีพการเกษตรทำนา ปัจจุบันประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา และผักสวนครัว มีวัฒนธรรมไทยทรงดำ เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ (วิเชียร วิชยอุดม, 2547) เนื่องจากหมู่บ้านแห่งนี้ เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ จึงยังไม่เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว ชาวบ้านไม่มีระบบการจัดการที่เหมาะสม จึงทำให้บ้านสะแกรายยังไม่เป็นที่นิยมแก่นักท่องเที่ยวเท่าไร

ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพ เพราะขาดการจัดการที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวคือหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทในการวางแผนการบริหารงาน และการตลาด ทั้งนี้ เพราะแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากได้รับการพัฒนาไป

ตามนโยบายของรัฐ ซึ่งหน่วยงานส่วนกลางของภาครัฐที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน และการดำเนินงาน ในขณะที่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วม น้อยมากจึงทำให้ไม่ทราบแผนงานและวิธีการพัฒนาพื้นที่ของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมอย่างสมดุลระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ เพื่อความยั่งยืน ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มต้องครอบคลุมเรื่องการวางแผนและการกำหนดเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน (นุชนารถ รัตนสูงค์ชัย, 2554)

จะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ยังไม่เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านสะแกรายยังไม่มีกรวางแผนบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และยังไม่มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดำเนินไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง รวมถึงยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนบ้านสะแกราย ด้วยปัญหาเหล่านี้ทำให้คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านสะแกราย เพื่อนำปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ชุมชนบ้านสะแกรายกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเข้ามาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ : ชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

2. ขอบเขตด้านการศึกษา : ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ชุมชนบ้านสะแกราย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

3. ขอบเขตด้านประชากร : กลุ่มผู้นำชุมชน ประชากรในพื้นที่ ผู้ประกอบการ
ร้านค้า ประชาชนชาวบ้าน

4. ขอบเขตด้านเวลา : สิงหาคม 2561 – พฤษภาคม 2562

กรอบความคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวิธีการดำเนินงานวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร

ดำเนินงานวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึก

ดำเนินงานวิจัยโดยการลงพื้นที่ชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนบ้านสะแกราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มี 2 แบบได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยใช้ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างข้อคำถามตามขอบเขตของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบแบบสามเส้า โดยจะตรวจสอบว่าข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้เก็บรวบรวมนั้นถูกต้องหรือไม่ คือ การตรวจสอบแหล่งข้อมูลในเรื่องของเวลา สถานที่ และบุคคลกรณข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีความขัดแย้งไม่ตรงกันกับข้อมูลที่ได้มาจากผู้สัมภาษณ์คนใดคนหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้นำคำถามเดิมไปสอบถามผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งโดยเปลี่ยนสถานที่ และเวลาที่ต่างกัน เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ได้ตอบคำถามอีกครั้ง เป็นการยืนยันและหาข้อสรุปที่ถูกต้องชัดเจนที่สุด ส่วนข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจนและยังไม่สามารถพิสูจน์ได้หรือขาดความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลส่วนนั้นมาใช้หรือจะทำการหาข้อเท็จจริงและหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ SWOT และสร้างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อศึกษาถึงศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จากนั้นนำข้อมูลมาศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1) ด้านบริบทพื้นที่ชุมชนบ้านสะแกราย

ประวัติความเป็นมาของบ้านสะแกราย บ้านสะแกรายตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่จนไทยทรงดำหรือชาวไทยโซ่งเหล่านี้ได้เรียกตนเองว่า ผู้ไทยหรือไทยทรงดำ ได้อพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยในสมัยพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ส่วนใหญ่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี แล้วต่อมาเมื่อประมาณ 100 กว่าปีมานี้ ชาวไทยโซ่งกลุ่มหนึ่ง พวกนี้ย้ายเข้ามาจับจองที่ทำมาหากินใหม่อยู่ที่หมู่บ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งแต่ก่อนนั้นบริเวณพื้นที่แห่งนี้เป็นป่าและมีต้นสะแกขึ้นเรียงรายอย่างหนาแน่น ชาวบ้านที่เริ่มเข้ามาอยู่ได้มีการตัดต้นสะแกเพื่อนำไปทำที่ปักอาศัยกัน ด้วยเหตุนี้ชาวบ้านจึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านสะแกราย” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ชุมชนบ้านสะแกรายนั้นมีความเข้มแข็งและโดดเด่นในเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณีไทยทรงดำ โดยยังคงรักษาประเพณี วัฒนธรรมเดิมของตนเองไว้อย่างเคร่งครัด เช่น การทำเสนเรือน การไหว้ผีบ้าน ผีเรือน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณี ที่ได้สืบทอดมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันนี้

2) ทรัพยากรชุมชน

ชุมชนบ้านสะแกรายมีบริเวณเป็นที่ราบลุ่มมีพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการทำการเกษตร ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงกุ้ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปชาวบ้านในชุมชนก็เริ่มหันมาสนใจเลี้ยงกุ้งกันถ้วนหน้า พร้อมกับการทำสวนมะม่วง สวนมะพร้าว เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ค่อยสู้ดีนัก เพราะข้าวมีราคาค่อนข้างต่ำ ไม่คุ้มกับทุนที่เสียไป ดังนั้น ทรัพยากรชุมชนของหมู่บ้านแห่งนี้ล้วนอุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นไม้หลากหลายพรรณและการทำอาชีพการเกษตรที่มีความโดดเด่นนั้นก็คือ การเลี้ยงกุ้ง การทำสวนมะม่วง การทำสวนมะพร้าว ซึ่งจะพบเห็นได้จากบริเวณพื้นที่ข้างทางของบ้านสะแกรายที่เต็มไปด้วยการทำบ่อกุ้ง ทั้งบ่อขนาดเล็กและบ่อขนาดใหญ่รวมถึงการทำสวนผลไม้ของชาวบ้านนั่นเอง

3) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

บ้านสะแกรายเป็นหมู่บ้านชาวไทยทรงดำ ที่มีวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติยึดถือสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ เช่น พิธีกรรมการเสนเอือน เสนเรียกขวัญ หรือเสนผีขึ้นเสื่อ เสนรับผีมืด เสนสะเดาะเคราะห์ เสนฆ่าเกียด เสนเตง ฯลฯ พิธีกรรมการเสนเหล่านี้ ล้วนเกิดมาจากฐานความเชื่อเรื่องผีและสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นวิถีจัดการกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเพื่อขจัดความกลัว และสร้างกำลังใจ ซึ่งในการประกอบพิธีกรรมนั้นจะต้องแต่งกายให้เหมาะสม โดยชาวไทยทรงดำในสมัยโบราณมักจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำหรือสีครามแก่ จึงทำให้เสื้อผ้านั้นมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองซึ่งแตกต่างจากที่อื่น ชาวไทยทรงดำจะมีภาษาพูดเฉพาะของตนเองเมื่ออยู่กับพวกพี่น้องหรือญาติสนิทกันก็จะส่งภาษาเดียวกันในการพูดคุยสื่อสาร

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1) ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดสนใจทางการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านสะแกรายเป็นหมู่บ้านที่มีชาวไทยทรงดำอยู่แบบ 100% และได้มีการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทยทรงดำมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เช่น ประเพณี ภาษา การแต่งกาย (จะแต่งเฉพาะในงานพิธีกรรม) พร้อมทั้งมีการต้อนรับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมเยือนหมู่บ้านอย่างเป็นมิตร

กิจกรรม ภายในชุมชนมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการกราบไหว้สักการะหลวงพ่สองพี่น้องวัดสะแกราย การศึกษาวิถีชีวิตของชาวไทยทรงดำผ่านข้าวของเครื่องใช้ที่ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ การสาธิตการทอผ้า การสาธิตการทำน้ำพริก โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนนั้นมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน

ที่พัก ชุมชนแห่งนี้ไม่สะดวกในการทำที่พัก เพราะมีบริเวณพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และมีพื้นที่ใช้สอยน้อย หรือแม้กระทั่งการทำโฮมสเตย์ก็ไม่สามารถทำได้เช่นกัน เพราะชาวไทยทรงดำมีความเชื่อว่า ถ้าหากมีผู้อื่นเข้ามาพักบ้านของตน ผีเรือนจะทำให้เจ้าของบ้านมีอาการเจ็บป่วย ไม่สบาย ชาวบ้านเลยไม่ทำกัน

สิ่งอำนวยความสะดวก มีลานจอดรถไว้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ สามารถเข้าห้องน้ำที่วัดหรือตามบ้านของชาวบ้านได้ มีร้านค้า ร้านอาหารบริการอยู่พอสมควร

การเข้าถึง ชุมชนบ้านสะแกรายจังหวัดนครปฐมมีเส้นทางการเข้าถึงได้หลากหลายเส้นทาง และยังมีเส้นทางเชื่อมติดต่อกับอำเภอสามพราน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึงตัวแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านโดยตรง และมีป้ายบอกทางของหมู่บ้านที่ไม่ชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาครั้งแรกอาจจะหลงทางได้

การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนได้มีการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสืบทอดสู่รุ่นลูกหลาน

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1) การวิเคราะห์ SWOT (Analysis)

จุดแข็ง (S-Strength) ชุมชนบ้านสะแกรายเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในฐานะที่เป็นชุมชนทางวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตทางการเกษตร การทำบ่อกึ่ง และปลูกพืชเศรษฐกิจ ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชนเกษตรได้ นอกจากนี้ ยังมีศูนย์ทอผ้า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และกลุ่มน้ำพริก สำหรับในเรื่องของความเป็นชาติพันธุ์ ในชุมชนก็ยังมีพิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ที่ยังปฏิบัติกันอยู่ เช่น การแข่งขัญ พิธีเสนเฮือน พิธีแต่งงาน ดังที่กล่าวมาสามารถพัฒนาให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

จุดอ่อน (W-Weakness) ชุมชนแห่งนี้ยังไม่มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เต็มรูปแบบ เนื่องจากไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ไม่มีห้องน้ำส่วนรวม (ต้องใช้ของวัดหรือเข้าตามบ้าน) ไม่มีไกด์หมู่บ้าน อีกทั้งในเรื่องของความร่วมมือ ร่วมใจของสมาชิกในชุมชนที่มีต่อการดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็มีส่วนหนึ่งที่สมาชิกกลุ่มหนึ่งสนใจและพร้อมที่จะให้การสนับสนุน แต่ก็มีส่วนอีกกลุ่มที่ไม่สนใจและไม่ได้ให้ความร่วมมือ หรือสนใจแต่ไม่มีเวลาที่จะให้การสนับสนุน โดยเหตุผลส่วนหนึ่งอาจมาจากการที่ชาวบ้านกลุ่มนี้

มีอาชีพหลักอยู่แล้วจึงมีข้อจำกัดทางด้านเวลา หรืออีกเหตุผลคืออาจจะยังไม่เข้าใจถึงการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

โอกาส (O-Opportunity) เนื่องจากชุมชนบ้านสะแกรายตั้งอยู่ในจุดที่เป็นทางผ่านไปยังตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งถือว่าเป็นข้อดีในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาจทำให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยววัสดุจรมานไปมาทั้งชาวต่างชาติและชาวไทย และไม่นานมานี้ได้มีโครงการนวัตกรรม OTOP เข้ามาจับกับชุมชนมากขึ้น โดยโครงการนวัตกรรม OTOP ได้เสนอแนวทางการทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งมีการโฆษณาหมู่บ้านผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น โซเชียล การจัดบูธขึ้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจทำให้บ้านสะแกรายเป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไปเพิ่มมากขึ้น

อุปสรรค (T-Threats) เส้นทางการเข้าถึงของบ้านสะแกรายไม่มีสัญลักษณ์หรือป้ายบอกทางที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางมาเองได้โดยไม่ต้องถามทางกับชาวบ้าน และที่บ้านสะแกรายแห่งนี้ไม่สามารถทำเป็นโฮมสเตย์หรือสร้างที่พักให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืนได้ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ มีพื้นที่ใช้สอยน้อย จึงไม่สามารถสร้างรีสอร์ทหรือที่พักได้ และก็ไม่สามารถทำเป็นบ้านพักโฮมสเตย์ได้เช่นกัน เพราะไทยทรงดำมีความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั่นเอง

จากข้อมูลข้างต้นนำมาสู่ข้อสรุปได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1) การสร้างความร่วมมือของคนในชุมชน

เป็นการสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชน โดยการให้ความร่วมมือในด้านการเป็นชุมชนท่องเที่ยว เช่น เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา คนในชุมชนต้องต้อนรับนักท่องเที่ยวแบบเจ้าบ้านที่ดี เป็นมิตร

2) มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น

จัดตั้งอบรมพัฒนามัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น โดยการจัดอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานที่มีความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติใจสามารถรับมือกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการใช้ภาษาเขียน และภาษาพูด ของไทยทรงดำในการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว พร้อมกับภาษาไทยควบคู่ไปด้วย

3) ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ดีขึ้น

การปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความทรุดโทรมให้เกิดความโดดเด่น ปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ใหม่ให้มีความน่าสนใจ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม บ้านสะแกราย เช่น การจัดให้มีจุดถ่ายรูป มีจุดเช็คอินผ่านโซเชียล หรือการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำสาธารณะ (ห้องน้ำส่วนรวม)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่าปัญหาของชุมชนคือ ชุมชนแห่งนี้ยังไม่มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เต็มรูปแบบ เนื่องจากไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ไม่มีห้องน้ำส่วนรวม (ต้องใช้ของวัดหรือเข้าตามบ้าน) ไม่มีโคกหมูบ้าน อีกทั้งในเรื่องของความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชนที่มีต่อการดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็มีสมาชิกกลุ่มหนึ่งสนใจและพร้อมที่จะให้การสนับสนุน แต่ก็มีสมาชิกอีกกลุ่มที่ไม่สนใจและไม่ได้ให้ความร่วมมือ หรือสนใจแต่ไม่มีเวลาที่จะให้การสนับสนุน โดยเหตุผลส่วนหนึ่งอาจมาจากการที่ชาวบ้านกลุ่มนี้มีอาชีพหลักอยู่แล้วจึงมีข้อจำกัดทางด้านเวลา หรืออีกเหตุผลคืออาจจะยังไม่เข้าใจถึงการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง โดยการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการทำให้ชาวบ้านได้เห็นถึงความสำคัญถึงการเป็นชุมชนท่องเที่ยว โดยยกการวิเคราะห์ศักยภาพของบริบทพื้นที่และการวิเคราะห์ SWOT (Analysis) จึงนำมาสู่ข้อสรุปได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้ 1) การสร้างความร่วมของคนในชุมชน 2) มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น 3) ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสะแกรายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของบริษัทพื้นที่ชุมชนบ้านสะแกราย เกิดจากการอพยพของชาวไทยทรงดำ ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้ได้มีวัฒนธรรมและประเพณีที่โดดเด่น เช่น พิธีกรรมการเสนเฮือน เสนเรียกขวัญ หรือเสนผีขึ้นเสื่อ เสนรับผีมด เสนสะเดาะเคราะห์ เสนฆ่าเกียด เสนแดง ฯลฯ พิธีกรรมการเสนเหล่านี้ ล้วนเกิดมาจากฐานความเชื่อเรื่องผีและสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นวิถี

จัดการกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเพื่อจัดการความกลัว และสร้างกำลังใจชุมชนภายในชุมชนบ้านสะแกกรายมีบริเวณเป็นที่ราบลุ่มมีพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการทำการเกษตร ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงกุ้ง ซึ่งสอดคล้องกับที่ นิตา ชัชกุล (2551) และสมประสงค์ น่วมบุญลือ (2550) ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) หมายถึง สิ่งที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจหรือจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์และสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรม กล่าวได้ว่า เป็น “สินค้า” ที่มีความเป็นคุณลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดให้ “ลูกค้า” หรือนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา “ซื้อ” ถึงที่ตั้งของสินค้าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันอุดมสมบูรณ์ล้วนเอื้ออำนวยให้เกิดการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีคุณค่ามนุษย์สร้างขึ้น ที่หมายถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในชุมชนนั้น ๆ รวมถึงวัฒนธรรม เทศกาล งานประเพณีประจำปี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งดึงดูดใจ หรือ “จุดขาย” ของการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนครั้งแล้วครั้งเล่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจจะหมายถึงสิ่งแวดล้อมของมนุษย์สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต

ในส่วนของการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมพบว่า หลักเกณฑ์ที่ใช้วัดศักยภาพทางท่องเที่ยว เป็นหลักเกณฑ์ที่ช่วยประเมินถึงความพร้อมในการทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยมีทั้งหมด 6 หลักเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2529) ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี (2553) ที่ให้ความเห็นตรงกันว่า หลักเกณฑ์และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสามารถสรุปได้เป็น 6 ลักษณะ ดังนี้ 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต 2) ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว 3) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย 4) สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพ

อากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว 5) ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ข้อจำกัดทางด้านการบริการสาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว 6) ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

ในส่วนของการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านสะแกราย ตำบลตอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ชุมชนสามารถประเมินตนเองได้จากการวิเคราะห์ SWOT (Analysis) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวางแผนที่ถูกต้องเพื่อหาจุดเด่นและลบจุดด้อย เพื่อหาทางสร้างความแข็งแกร่งของชุมชนภายใต้โอกาสที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำมาสู่ข้อสรุปได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้ 1) การสร้างความร่วมของคนในชุมชน 2) มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น 3) ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ดีขึ้น โดยมีความสอดคล้องกับ โทมล วงศ์นันต์ (2555) และเอกชัย บุญยาธิฐาน (2553) ที่ให้ความเห็นตรงกันว่า SWOT Analysis คือ การวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายใน และสภาพการณ์ภายนอก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยการทำความเข้าใจกับชุมชนบ้านสะแกรายให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นชุมชนท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจัยหลักที่ทำให้ชุมชนบ้านสะแกรายไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวก็คือ 1) ชุมชนไม่เข้าใจว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทำไมเพื่อประโยชน์ใดตนเองอยู่ตรงไหนของการท่องเที่ยว และ 2) ชุมชนไม่รู้ว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร ดังนั้น หากเราทำให้ชุมชนเห็น

ค่าของการเป็นชุมชนท่องเที่ยวได้ ชุมชนบ้านสะแกรายก็จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้น และสามารถทำเป็นชุมชนท่องเที่ยวได้ด้วยความร่วมมือของมือของชุมชนนั่นเอง

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับมัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น เนื่องจากทางผู้นำชุมชนต้องการให้เยาวชนเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น เพื่อเป็นการหารายได้เสริมให้กับชุมชนและครอบครัว ทำให้บ้านสะแกรายเป็นที่รู้จักมากขึ้นนั่นเอง

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงภูมิทัศน์บ้านสะแกรายให้มีความน่าสนใจ และดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากสภาพภูมิทัศน์นั้นก็เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาเที่ยวหรือไม่นั่นเอง ทางผู้นำชุมชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เพื่อทำให้ชุมชนนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

โกมล วงศ์อนันต์. (2555). *คู่มือวิเคราะห์ SWOT ศิลปกรรมไทยโช่ง จังหวัดเพชรบุรี*.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2554). *การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. ปทุมธานี: ภาควิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

นิตา ชัชกุล. (2551). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____ (2557). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว = Tourism industry (พิมพ์ครั้งที่ 5)*.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชนารถ รัตนสูงค์ชัย. (2554). *กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปรารถนา แซ่อึ้ง. (2559). *ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองนครปฐม*. นครปฐม:

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี. (2553). การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปริง อำเภอควนโดน และบ้านโดนปานัน อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 27 (83), 97-112.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน
 สังกศศึกษา: ประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะ และวิทยวิธีทางสังศศึกษา.
 หน่วยที่ 11. นนทบุรี: บัณจิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2547). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: อีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. (2529). ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อมรดก
 ศิลปวัฒนธรรม (จุลสารการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 สมประสงค์ น่วมบุญลือ. (2550). เอกลักษณะและคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทาง
 วัฒนธรรม: เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย
 หน่วยที่ 9-15. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานจังหวัดนครปฐม. (2553). ยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม. พ.ศ. 2553 นครปฐม:
 สำนักงานจังหวัดนครปฐม
- เอกชัย บุญยาพิษฐาน. (2553). คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ:
 ปัญญาชน.
- Keiser, J.R. (1989). Principle and practices of management in the
 hospitality industry. (2 nd ed.). New York: Van Nostrand Reinhold.
- Mullin. (1993). Sport marketing. Champaign, IL: Human Kinetics.

